

El centre parroquial de la Celler de Ter (1906-1983)

Lluís Llagostera i Falsetes

*En recordança del quinze aniversari de la mort de
Mn. Ramon Marquès i Sureda, que durant trenta anys
va treballar incansablement pel Centre Parroquial.
Que reposi en pau!*

PRÒLEG

Si algú es planteja fer un balanç del que ha estat la vida cultural a la Celler durant aquest segle es trobaria que en un tan per cent molt elevat ha estat directament o indirecta vinculada a l'entitat que avui coneixem com el Centre Parroquial.

Al seu entorn les més variades activitats hi han trobat cabuda: teatre, cant coral, conferències, cursets de divulgació artística, revitalització de festes populars, sardanes, concerts, aplecs, excursions, escacs, bàsquet, ping-pong, tennis, motociclisme, ensenyament del català, etc.

Durant molts anys i fora de comptadíssimes excepcions, ha estat l'únic intent organitzat de treballar per al desenvolupament artístic i cultural de la vila, i gairebé sempre al marge dels organismes oficials, quan no amb la seva indiferència i la seva incomprensió. Malgrat tot, al soplug de la Parròquia l'entitat ha aguantat, i amb setanta-set anys d'existència pot presentar un balanç més que satisfactori d'activitats.

Si bé d'una banda hem de qualificar de brillant la seva trajectòria cultural de cara a la vila, no podem pas fer el mateix pel que fa a la seva organització interna, per més que els resultats de formació cultural i artística de bona part de les persones que hi han passat donin testimoni de la seva eficàcia, tan pel que hem pogut comprovar en els seus arxius, gairebé inexistents, com en els anys que hom ho ha conegut personalment i que en general ha estat fins fa poc un vertader desastre. Tot i el volum d'activitats que sabem per fonts fidedignes que ha dut a terme durant tans anys, que té en el seu haver l'edició d'una

revista durant vuit anys, la de més llarga durada a la vila, els anys cinquanta, i que només ens quedi constància d'algunes representacions teatrals, alguna cantada de la coral, a més de les actes de fundació, no solament és un inconvenient a l'hora de divulgar la seva trajectòria sinó que ens mostra clarament el desgavellat tarannà, en aquest aspecte, dels seus, per altra banda, admirables treballadors.

A fi de poder fer una breu síntesi de la seva evolució històrica, fins avui inexistent, ha calgut no solament cercar als arxius del Centre i de la Parròquia sinó parlar amb moltes persones que n'han viscut personalment alguna etapa i poder-ne comprovar més tard amb altres la seva exactitud.

Bàsicament en el decurs de la seva trajectòria hi ha tres etapes ben diferenciades. De 1906 a 1912 constitució i arrelament de l'entitat sota el nom de Centre Catòlic. De 1912 a 1935, el cor Rossinyol de Sales, una branca de l'antic Centre, es constitueix en secció autònoma del Sindicat Agrícola local i continua les activitats. Del 39 al 50 reprèn la tasca a l'empara de la Parròquia, que en aquest any coordinarà les seves activitats sota el nom de Centre Parroquial, i que amb aquest nom ha continuat fins avui la seva tasca.

Tan de bo que aquest petit treball obri camins i engresqui nova gent a aprofundir sobre el que ha estat durant setanta-set anys aquesta entitat, no sempre valorada en la seva justa mesura per tots els cellerencs, per falta de coneixença; i que ajudin a continuar la seva tasca amb el desinterès i l'empenta amb què va començar.

1906. ELS INICIS

En començar aquest segle, la Celleria era una població fonamentalment agrícola i bosquetana; la meitat del seu terme municipal és en forma de vall, que al peu de la muntanya de Puig d'Afrou, darrer contrafort de les Guillerries, a Ponent, queda delimitada al Nord i Llevant pel Ter i a Migjorn per la Riera d'Osor. L'abundor d'aigua d'aquests paratges fa que des de molts anys enrera, amb enginy, els habitants de la vall l'hagin aprofitada per a transformar els conreus en regadius i que a més la humitat de la zona hagi permès l'aprofitament dels seus boscos com a *modus vivendi* per a moltes famílies.

L'activitat industrial era pràcticament nul·la al poble, però molt acusada al poble veí d'Anglès atès que a les darreries del segle passat s'hi establí un important complex fabril situat a mig camí dels dos nuclis habitats. Això féu que una bona part dels seus treballadors —sobretot les treballadores— fossin cellerencs. D'aquesta manera el poble s'incorporà molt aviat al quefer industrial sense deixar de ser un terme municipal netament agrícola.

A un grup de persones de la vila, més aviat benestants, els hem d'agrair la seva inquietud cultural i que, adonant-se dels profunds canvis socials que tenien lloc al seu voltant, maldaren perquè al recés de la Parròquia s'instituís una associació artística i cultural amb l'intent d'ajudar humanament i espiritual els habitants de la vila.

I així tenim que el catorze de gener del 1906, onze persones estretament vinculades a la Parròquia signen els estatuts del que ha de ser el Centre Catòlic de la Celleria i es queden com a junta directiva amb els següents càrrecs:

<i>President:</i>	Joan Masferrer Rierola
<i>Sots-president:</i>	Cebrià Mitjà Pujols
<i>Tresorer:</i>	Joan Bosch Ventí
<i>Vice-tresorer:</i>	Tomàs Bosch Ventí
<i>Bibliotecari:</i>	Salvador Peracaula i Cortada
<i>Vocal primer:</i>	Francesc Plana Roig
<i>Vocal segon:</i>	Joaquim Rigau Clapés
<i>Vocal tercer:</i>	Josep Noguer Sidera
<i>Vocal quart:</i>	Jaume Torner Arbussà
<i>Vocal cinquè:</i>	Josep Llach Asperò
<i>Secretari:</i>	Joan Viñas Triadó
<i>Vice-secretari:</i>	Josep Ribes Girbal

Regint en aquells moments com a Consiliari Mn. Manuel Viader Ecònom de la Parròquia.*

El dit document consta de 32 articles que delimiten el funcionament de la societat, el preàmbul dels quals diu així:

«La sociedad católica establecida en la Sella denominada Centro Católico, tiene por objeto fomentar por cuantos medios permita la ley los intereses morales y materiales de la población.

»Los medios principales con que contará la sociedad para lograr su objetivo, serán: celebraciones de actos religiosos, sesiones literarias, secciones especiales como sección dramática, coral, etc., en las cuales hallen los socios y sus familias, al tiempo que sano esparcimiento, sólida instrucción.»

Sembla que no anaven pas mal encaminats en voler potenciar tant la secció dramàtica com el cant coral, atès que els habitants de la vila gaudien de bona reputació en aquests afers; només cal dir, per posar un exemple, que els *Goigs del Roser* es continuen cantant encara avui, d'ençà del 1666, i que el teatre era molt ben acceptat per la població.

LA PRIMERA EMBRANZIDA

El 28 de març de 1906 es constitueix legalment la societat. El 4 d'abril es comunica al Govern Civil de Girona, tal com era perceptiu, i s'anuncia la inauguració pel dia de Pasqua de Resurrecció proper, amb una vetllada literària i musical, al local social que serà de l'entitat situat a l'avui carrer Doctor Calixte Noguer, a la part de darrera de Cal Frare, habilitat com a teatre i cafè, que féu servei durant cinquanta anys justos i que molta gent encara recorda i que fou derruït per a la construcció d'un grup de pisos.

El 14 d'abril el Govern Civil no admet a tràmit la comunicació de constitució de la societat ja que, segons l'article 5.º en el seu apartat 2.º de la Llei d'Associacions, no s'ajusta a la normativa legal. La qual cosa degué quedar resolta ja que no es troba cap altre document oficial d'aquella època.

En aquells moments trenta socis constituïen la nova entitat, i al cap d'un any ja eren més de cent, la qual cosa ens dóna idea de la gran acceptació popular que tingué.

* Arxiu del Centre.

Pel dir de les persones que més han sentit parlar d'aquella etapa i les poques que ho recorden, sembla que fou l'activitat teatral la que arrelà més aviat.

En acabar l'any, el secretari presenta memòria en els següents termes:

«Com a secretari d'aquest Centre Catòlich, en compliment de lo preceptuat en sos estatuts, tinch lo gust d'exposar que durant lo curt espai de temps de sa constitució se troba aquesta societat notablement enlairada, ja que a pesar de les lluites sens igual que ha tingut de sostenir per solventar los treballs d'organització y dificultats pecuniarias, es lo cert que totas han sigut solventades ab lo bon zel desplegat per tots especialmen per sos directors.

Totas las coses que com la que nos ocupa van encaminadas la major glòria de Déu, ténen gloriós desenllàs, si bé que no poques vegades deixen de presentar sos dificultats. Així ha suchseit en la nostra. No obstant de ser relativament pochs los individuos iniciadors y de comptar ab insignificants fondos per atendre als innumerables gastos que representen s'organització y deures en una societat com aquesta podem donar-nos per satisfets de sa prosperitat si examinem los fets que s'ha sucseït.

En un principi forem solsament en número de trenta los socis fundadors, augmentantse visiblement en la primera tasca y arribarem a ultims d'any al respectable número de més de cent.

Durant l'any s'han representat bon número de escullides funcions dramàtiques, executat varias peces corals, sens fer menció de la part activa presa en las funcions religioses celebrades en la parroquia, tot lo que ha merescut lo aplauso general de estos vehins.

Si mirem la part escènica-decorativa no podem per menys de felicitar per los treballs efectuats per nostre benvolgut director d'escena el Rvd. D. Manuel Feliu y lo Sôr. Bibliotecari D. Salvador Peracaula.

En quant a la part econòmica podem darnos per satisfets, tota vegada que hem tingut que atendre a molts gastos d'escenari, mobles, asientos, llum i demés a que havem sigut obligats, i encara que quedi a cubrir una insignificant cantitat de diner, no deixa de representar un bon sacrifici haver satisfet la respectable cantitat de 773 pesetas, tinguent la seguretat de que en lo pròxim any seran satisfets tots los gastos sens comptar ab un regular superavit.

Y acabo donant les gràcies a tots los que han pres part activa en totes las tasques y que Déu Nostre Sôr concedeixi molts anys de vida a est Centre per a poder portar a bon terme las tasques objete de sa constitució.

La Sella, Gener del 1907.» *

1907. LA SOCIETAT CREIX. NEIX UNA NOVA BRANCA

Durant aquest any s'intensifiquen les representacions teatrals, sarsueles i conferències, però el fet més important té lloc el 8 de desembre, festa de la Puríssima, que en una vetllada que es convertirà més tard en un fet tradicional es dona a conèixer el Chor Rossinyol de Sales com a branca del Centre Catòlich i al qual mai no podrem agrair prou la notable formació musical que ha donat a tants cellerencs al llarg de la seva existència.

* Arxiu del Centre.

La crònica d'aquell acte diu així:

«Vetllada Literari-Musical.

Que se celebrà ab motiu de la inauguració y benedicció de la Senyera del chor del Centre que's donà a coneixer, degudament organitzat ab el títol Rossinyol de Sales.

En l'escenari del teatre hi havia la presidencia formada per el senyor president del Centre D. Joan Masferrer, el Rnd. Sr. Consiliari Mn. Manuel Viader, Ecònom de la Parroquia, Rnd. Josep Oliver pbre. Misionista de Banyoles, Sr. Jutge municipal Sr. Calixto Noguer y D. Llorenç Junquera, Joan Viñas, y D. Tomàs Bosch, Tresorer, secretari y vocal respectivament del Centre.

Se donà principi a l'acte ab la benedicció de la Senyera per el Rnd. Sr. Ecònom y després de presentada al Rossinyol de Sales per son director y ser aplaudida ab gran entusiasme, començà la vetllada amb el següent ordre:

1.ª Part.

Ave Maria: Choral a 4 veus mixtes per al chor.

El Rossinyol de Sales: Poesia escrita expressament per l'acte per F. Gay y llegida per J. Noguer.

Què és la Senyera?: Dialech explicatiu recitat per F. Vila y J. Vila.

El desterrat: Duet cantat per el tenor J. Reig.

Discurs: per D. J. Ribas.

Lo toch de l'Ave Maria: Choral a tres veus d'homes, per el Chor.

2.ª Part.

Muntanyes del Canigó: Choral a 4 veus d'homes per el Chor.

La nostra senyera: Poesia escrita expresament per P. Riera y llegida per J. Torner.

Las aranyas: Pel tenor M. Vila, cançó catalana.

Discurs: pel Sr. Jutge municipal D. C. Noguer.

A Maria Immaculada: Cançó infantil per els tibbles.

Discurs: per Mn. Oliver, Missionista.

Discurs de gràcies: per el Sr. President Sr. Masferrer.

L'atenció y silenci ab que eren escoltades tots u cada un dels numeros del programa, junt ab els estrepitosos aplaudiments que se'ls tributava demostran clarament que foren enterpretats ab molt feliç acert.

Se començà l'acte a les 7 del vespre, y s'acabà mol prop de les 10. La concurrencia fou numerosissima de tal manera que el local era insuficient pera contenirla.

Visca per molts anys y ab felicitat el Rossinyol de Sales.» *

Un altre fet important d'aquest any és la representació que es féu per Nadal dels Pastorets amb l'obra: *Jesús és nat o Pastorets a Bethlem* i és la primera representació que tenim documentada d'aquest gènere si bé sembla que ja s'havien representat abans, i que tant han contribuït a alegrar el Nadal dels cellerencs durant tants anys, i que és un altre d'aquells fets que ja han quedat com una tradició.

* Arxiu del Centre.

1908. LA TASCA CONTINUA

La Secció dramàtica continua la seva tasca així com el Cor Rossinyol de Sales. S'organitzen conferències culturals per la Quaresma, i per Pasqua se celebra una vetllada literàrio-musical tot celebrant el segon aniversari del centre, en la qual el president té el gust d'oferir al públic una sessió especial amb un aparell molt singular anomenat Llanterna Màgica que féu les delícies del públic que pogué contemplar fotografies ampliades a la paret.

Un canvi a la parròquia en la persona de l'econom féu que el càrrec de Consiliari passés també al Sr. Mn. Josep Esteve, el qual donà també el vist-i-plau a l'entitat.

Per la Puríssima en una vetllada semblant a la de l'any anterior se celebrà el primer aniversari de la fundació del Cor, i en un dels discursos, escrit pel Sr. J. Ribas, podem llegir:

«Senyors: El Chor Rossinyol de Sales ha nascut dins el centre Catòlich de la Sella y de consegüent el Centre es nostra casa pairal y es del cas per lo tant que treballarem de nostra part per a conseguir los fins per los que fou constituït, so es procurar al socis en particular y al publich en general esbarjos y expansions honestos y lícits, al propi temps que fomentar las bonas costums cultura i civitat; això ho dich com a individuo del Centre y del Chor a qui tinch l'honra de perteneixer.

Aprofitant la oportunitat espero me permeteu digui quatre paraules encaminades a alentar als socis el continuar en la tasca començada de treballar per la prosperitat d'aquest Centre.

Segons los amants del falç progrés cada dia adelantem en lo camí de la cultura social, més a mi em sembla que no ja que cada dia estem pitjor: La cultura camina a pasos de gegant conduhint nos a la barbàrie. Espanta la manera en que fuig de la societat... ja que si donem una mirada en el comportament dels petits que demà seran grans, ens cal temer un pervindre lamentable.

En efecte, salvant algunes excepcions, els noys d'avui son un prodigi de groseria: tenen mals instints, i falta absoluta de bona criansa. No hi ha més que observarlos en llibertat, per los carrers, plassas y puestos públichs, en los seus jochs, llenguatge y manera d'obrar. Veureu que parlen com a carreters, fumen a tot drap com els grans, juguen com els troneres y no hi ha picardia que no conegan y practiquin com a pícaros consumats.

Veritat es que no tenen ells la culpa tota, ja que en sa major part correspon a tots los que més o menys estem obligats a reprimir certs abusos preocupantnos molt poch de la civitat y cultura. Ja veyem donchs com tots tenim mes o menys culpa. Cal donchs que tots treballem per rectificar lo esguerrat, valentnos per això de tots los medis que tinguem a nostra mà.

Un d'aquests y tal vegada lo més indicat, donades les circumstancies en que ens trobem es lo foment d'aquesta societat a la que m'honro en perteneixer y que desitjaria que totes les persones de bona voluntat pertenesquesin ja que tant en l'escena com ab lo cant caben tots los que es reuneixin las convenientes abtituts ja que una institució choral es una obra altament civil y moralitzadora ja que en ella s'hi ajunten persones de diferents edats y posicions socials buscant tots un mateix fi harmonich subjectat a la batuta del director, simbol de com hem d'emplear la diversitat de talents. Procurem

per nostra part fer lo possible per aconseguir cultura i bones costums y així disfrutarem de la verdadera y única llibertat.» *

El discurs que fou molt comentat i ens permet fer-nos la idea de com pensaven aquells cellerencs.

1909. UN ANY FECUND

Les activitats teatrals i corals continuen a bon ritme. Durant la Quaresma s'organitzen unes conferències culturals com en els anys anteriors, i com a cloenda l'onze d'abril, diada de la Pasqua Florida, té lloc una solemne vetllada per tancar el cicle de xerrades i per celebrar el tercer aniversari de la fundació del Centre.

El Cor interpreta *Les flors de maig* i *Els pescadors*, aquesta amb caire d'estrena.

Durant la vetllada té lloc la inauguració d'un nou servei al soci i al poble: el Secretariat del Poble. Institució nascuda al si del Centre amb l'intent d'assessorar, ajudar i desvetllar inquietuds entre els socis vers les qüestions administratives, jurídiques i benèfiques sobretot pels necessitats de la vila. No sabem, però, com va acabar, ja que no consta en cap document escrit, a part de la seva fundació.

La segona part de la vetllada tingué lloc l'estrena d'una sarsuela d'escenes cellerenques escrita expressament per aquest centre intitulada: *La Font del Bassi*. S'estrenà una bonica representació del bosc per a decorat, l'obra interpretada per: Ll. Esteve, en el paper de Llorenç; A. Ribes, fent de Carlos; J. Collell, en Joan; M. Vila, fou en Miquel; J. Vila, en Pau, i R. Triola, en Pere. Pel dir dels qui la recorden fou un vertader èxit.

El Sr. Masferrer, President de l'entitat, delectà el públic amb la reproducció de música que féu amb «son magnífic gramofon», durant els entreactes.

El dia 30 de maig, festa de Cinquagesma, el Cor Rossinyol de Sales estrena el seu uniforme amb la barretina catalana i l'endemà fan la seva sortida oficial per primera vegada fora del poble, a Bescanó, per prendre part a la Festa de les Espigues, i així reflectiren la diada:

«... a les 6 del matí els choristes es reuniren al Centre, després de posar-se y arreglar-se la vermella barretina, sortiren para prender el tren de les 6 i mitja en lo qual se collocaren en dos cotxes que el los hi estaban reservats.

Al arribar a l'estació de Bescanó en Rossinyol fou rebut y agasajat per el Sr. Rector y altres personalitats desde ahont, ab la Senyera desplegada y acompanyat per la banda del regiment Assia de Girona s'encaminá al poble i en la plassa cantá com a salutació: *Gent de l'Any vint* (4 veus mixtes). Seguidament foren a l'esglèsia ahont cantaren motets religiosos i més tard la missa de S. Vicens.

A la tarda als jardins de la Casa Sambola junt amb la banda del regiment un gran concert y en acabar li fou imposada a la Senyera una rica i artística llassada en mitj de sorollosos aplausos.

Per acabar el dia en una vetllada acompanyats d'harmònim interpretaren composicions religioses i al vespre en un tren especial retornaren a la Cellera

* Arxiu del Centre.

ahont arribaren a les 10 quedant tots contents i entussiasmats pel feliç èxit de la jornada.» *

Continuen durant l'any els assaigs i actuacions tant del Cor com del teatre, que es clou amb una vetllada per la Puríssima per celebrar l'aniversari del Rossinyol i per Nadal amb una representació adient: *Les Festes de Nadal*, acompanyada d'una novetat escènica, un «quadre líric de gimnàstica rítmica» intitulat: *Lo Ball de Bastons*.

1910. UN CENTRE DESMORALITZADOR?

Quatre anys d'activitats sembla que ja comencen a fer fermança. El Centre ja és una entitat amb la qual es compta. El poble ja s'ha acostumat a la seva intensa activitat. Però, com sempre sol passar en aquests casos, no tot va a gust de tots. A mesura que han augmentat el nombre d'activitats ha anat creixent el nombre de dissidents. Tot i essent una societat artística i cultural hi ha qui la qualifica de política i encarcerada, ben a l'inrevés d'una part de socis que sembla que ja feia temps que amagaven un descontent general envers les activitats del Centre, particularment les representacions teatrals, així com «el barrija-barreja» de nois i noies en els assaigs dels dies feiners. La qual cosa motivà un incident, en sortir d'una representació, per part d'un petit grup que es queixà de la programació que portaven a terme els dirigents qualificant-la de desmoralitzadora i contrària a les idees del Centre.

L'aldarull degué ésser notable i comprometedor de cara al nou president de l'entitat, J. Ribas, que feia poc que havia pres possessió del càrrec, perquè el director de la Secció dramàtica es veu obligat a exposar públicament el seu paper en els següents termes:

«Al escullir las obras que habian de ser representades havem procurat sempre buscar aquellas que responian el fi del nostra Centre. Els dramas encara que pochs, si'ls examinem hi trobarem l'exaltació de la virtut y l'exitació a l'amor o a la Pàtria. Poguerem veure en aquell «De Pecador a Sant» de quina manera quedava postergada la maldat y el vici y al mateix temps quedava molt enlayrada la virtut. Ab aquella «Catalunya» presenciarem fins ahont arriba l'amor patriòtic.

La classe de representacions diguemne de tabola, d'aquestes n'havem representat forsas, havent tingut més acceptació pel públich que els dramas perquè axceptuan algú, tratantse de coses series no'n fan cas ni segueixen l'obra, tot aixó prova que el nostra públich vol riure y per aixó havem donat peces de tabola que encara que sigui d'aital tarannar sempre inclouen alguna ensenyança i màximas morals.

No obstant que s'ha dit que aquest Centre és un Centre de desmoralització, pot tothom examinar les obres i veuran si son moralitzadores o desmoralitzadores; jo crech que aytals sabiesses tenen un concepte molt equivocacat de la significació de la paraula moralització...» *

* Arxiu del Centre.

Malgrat tot, l'any transcorregué amb la mateixa empenta dels anys anteriors.

Cicle de conferències culturals per la Quaresma amb els temes següents:

«*El mal parlar repugna la dignitat del home y a la hermosura del nostre llenguatge*», per D. Jaume Bassacoma de Girona.

Com se defensen las plantas, per D. Josep Esteve, catedràtic.

L'alcoholisme és una funestíssima plaga social, per D. Celestí Badosa, metge de Barcelona.

Desentrollats ab harmosa sencillesa y claretat...» *

Per la Puríssima, vetllada a la Immaculada Concepció en commemoració del tercer aniversari de la fundació del Cor: *Himne a la Senyera*, *Per tu Ploro*, *Marinesca*, *La Mare de Déu*, *L'Empordà* i *A Catalunya*.

Un convidat especial, el notari d'Amer, Sr. Joan de Porcioles, que féu un celebrat discurs felicitant el poble de la Celler de Ter per les seves inquietuds culturals.

«La concurrencia omplia de gom a gom la sala demostrant sa complacència per la vetllada que fou un altre dels actes brillants y afalague del nostre Centre»,* tal com ha quedat escrit.

1911. ARRIBA EL PROGRÉS, INSTAL·LACIÓ DE L'ENLLUMENAT ELÈCTRIC

Devia ser un bon any per a la societat que instal·lessin una millora d'aquest tipus per més que la companyia concessionària els fes molt bones propostes per a la seva instal·lació, ja que els interessava a manera de propaganda a fi de difondre'n les qualitats.

Cal esmentar dos fets tristos, la mort del secretari per l'abril i la del Sr. J. Ribas pel juliol, aquest ex-president i ex-secretari, i sembla ser que també era l'ànima del Centre i un dels més forts puntals amb què havia comptat l'entitat.

L'activitat fou normal, les conferències culturals per la Quaresma, vetllada popular per a celebrar el cinquè aniversari de la fundació del Centre, i gran vetllada per la Puríssima pel quart aniversari de la fundació del Chor Rossinyol de Sales.

La Secció Dramàtica organitzà 24 funcions teatrals alternant drames, sainets i sarsueles, i per les Festes de la Mercè fou convidat a representar dues obres al Sindicat Agrícola de Santa Coloma de Farners, que foren molt aplaudides.

El Rossinyol de Sales continuava també amb el bon costum de prendre part activa en les funcions religioses de la Parròquia, la qual cosa el feia ser molt popular i conegut de tots, i a més col·laborà en moltes de les representacions teatrals a fi de fer més llúida la vetllada.

Segons el secretari del Centre, F. Vila, es manté el mateix nombre de socis, i la part econòmica no va malament, s'ha pagat l'arrendament del local per un import de 300 Ptes. i 100 Ptes. pel capítol de despeses generals. Si no fos, diu, que alguns socis no estan al corrent del pagament s'hauria pogut co-

* Arxiu del Centre.

brir part del deute antic, i acaba dient: «Si tenim constància en l'acció començada podem assegurar per llargs anys la vida del Centre».*

1912. UN MISTERI

A començaments d'any pren possessió del càrrec de rector de la Parròquia Mn. Joan Follia, empordanès de Sant Sadurní, i en conseqüència queda nomenat consiliari del Centre, del qual queda gratament sorprès per la seva activitat i la seva vitalitat.

Per la Quaresma, com ja és tradicional, les conferències culturals amb la que va córrer a càrrec de Mn. Jaume Bordes, catedràtic del Seminari de Girona, sobre «L'existència de Déu», amb escassíssim públic a causa d'un fet imprevisible, una epidèmia de xarampió i rosa que afecta la major part dels infants i donada la gravetat del focus no permet els pares deixar-los ni un moment, la qual cosa obliga a suspendre el cicle anunciat.

Per Pasqua, contràriament al que ja ha vingut essent tradicional, no se celebra l'acostumada vetllada d'aniversari, si bé continuen les representacions habituals de cant i teatre.

Durant la representació del drama «Mala Aranya», del dia 20 d'octubre, a l'entreacte s'anuncia la dissolució de la junta del Centre Catòlic i que passa a fer-se càrrec de les tasques el «Rossinyol de Sales» i així la Secció Dramàtica en queda com una branca tots dos formant part d'una secció autònoma, per a cobertura legal, del Sindicat Agrícola. De llavors ençà foren conegudes les activitats d'ambdues seccions popularment com a Sindicat.

Què havia passat? La mort d'en J. Ribas?, problemes polítics?, diferències entre els membres de la junta?, cansament? Potser una mica de tot! De fet no hi ha documents que en donin testimoni i les persones més vinculades al centre eren en aquell moment massa joves per poder donar una visió exacta del que succeí.

Malgrat tot, l'esperit del Centre Catòlic continua, i el que més els hem d'agraciar tant als uns com als altres és que mai no perderen la seva ferma catalanitat, que, no cal dir, queda sempre reflectida en tots els seus actes.

La Vetllada de la Puríssima se celebra, com ja és tradicional, ara sota la presidència de la Junta del Sindicat Agrícola i el Cor interpreta:

Sota de l'Om: a sis veus
Salvem-nos: duet amb piano
Super Flumina: a quatre veus
Cançonetes infantils: per la secció de tibles
Salutació a la Verge: cant amb piano
L'Empordà: a quatre veus

amb la sala plena de gom a gom d'un públic fidel que aplaudí a vessar.

Per Nadal una representació adient a les festes amb l'obra *Nativitat*, que aconseguí també un notable èxit.

* Arxiu del Centre.

1913-1919. CAL NO PARAR

La ferma batuta de Mn. Alfons Bosch, director de la secció coral Rossinyol de Sales, no solament dinamitzava el Cor sinó també la Secció Dramàtica com a branca del primer, i durant aquesta segona dècada les activitats continuen a ritme normal.

Una de les activitats que gaudia de més acceptació popular eren les excursions diguem-ne de «turisme social», sortides col·lectives o bé en ocasió d'una representació coral o escènica a una altra vila o bé per assistir a l'aplec a un santuari o senzillament de platxèria. Aquestes excursions, potser per infreqüents, promovien un enrenou a la vila de proporcions inimaginables, fins i tot persones que no estaven directament vinculades ni al Cor ni a la Secció Dramàtica participaven d'alguna manera de l'enrenou d'aquests afers. El 19 de gener de 1913 s'organitzà una sortida a Sant Feliu de Pallerols per a fer-hi unes representacions teatrals i a fi d'estalviar l'import del viatge en tren s'hi anà en comitiva de «carruatges particulars cedits gentilment per sos duenyos».* La gatzara que es conta que s'hi féu era per a llogar-hi cadires.

Aquest sembla que era un dels factors que més ajudava a mantenir l'esperit del Centre, l'alegria col·lectiva, la gresca dels assaigs, les petites anècdotes, etc., elements que difícilment podien apreciar les persones que no hi estaven vinculades, la qual cosa va consolidar amb el temps una mena de cercle tancat de difícil solució.

Durant aquest any el cor continuà incansable la seva tasca, ara sobretot de cara als més joves; la secció de tibles fou particularment activa i se'ls inculcà que el temps esmerçat en el cant de cap manera no era temps perdut i que contribuïa a millorar el nivell cívic de la vila.

Puntualment el Cor també organitza l'anyal trobada amb els seus seguidors per la Vetllada de la Puríssima tot commemorant del 6.e al 12.e aniversari de la seva fundació.

La Secció Dramàtica estrena el 1913 els Pastorets *Jesús és nat* amb gran acceptació popular, el 1917 *La redempció de l'esclau*, i el 1919 *El Nadal dels pastorets*. La programació teatral seguí el ritme acostumat. Les obres que sembla que gaudien de més acceptació popular foren *Cegos de cor*, *Per una contracta* i *Digue's-li pagès*.

El repertori bàsic de la Coral en aquests anys, pel que hem pogut saber fou:

Sota de l'Om: a sis veus
Super Flumina: a quatre veus
L'Empordà: a quatre veus
Som germans: acompanyat de piano
Duet a Maria Immaculada: tenor, baix i piano
Esclat de la vida: a quatre veus d'home
La Flor de la Immortalitat: a sis veus mixtes
Entre flors: a sis veus mixtes
Cant a la Senyera: per tot el cor
Els remers del Volga: a quatre veus d'home

* Arxiu del Centre.

La filadora: per tot el cor
La cançó de la mosca: per tot el cor

deixant a banda el repertori religiós i infantil.

ELS NO TAN FELIÇOS ANYS VINT

El Cor Rossinyol de Sales es troba en aquesta dècada amb la primera ensopegada: Mn. Alfons Bosch deixa el càrrec de beneficiari de la Parròquia ensems que el de director del Cor. Si bé l'activitat no queda pas del tot aturada, sí que sembla que restà notablement reduïda.

De l'any 1923 al 1927 no se celebra la tradicional vetllada literàrio-musical per la diada de la Puríssima per commemorar la fundació del Cor. Durant aquests anys, però, és substituïda per una representació teatral.

L'any 1928 es reprèn la tradició, ara sota la batuta de Mn. Camil Geís, l'encara avui famós poeta i organista arrelat a terres del Vallès, i el cor torna a conèixer una nova empemta revitalitzadora.

D'entre el repertori d'aquests anys hi trobem:

Cant a la Senyera: per tot el cor
Muntanya avall: secció de nois amb piano
Lo filador d'or: solistes amb piano
Esclat de vida: quatre veus d'home
Scherzo: tres veus mixtes
Negra sombra: quatre veus d'home
Cançó de Nadal: cinc veus mixtes
El pardal: cinc veus mixtes
Esplai: sardana a tres veus
La gata i el balitre: sis veus mixtes
Cant de la Senyera: cinc veus mixtes
Cançó de Bressol: nois grans i piano
El rossinyol: quatre veus d'home
Les fulles seques: cinc veus mixtes
La donzella morta: quatre veus

La Secció Dramàtica va prosseguint la seva tasca i supleix la davallada del Cor. Estrena dos nous pastorets, *Els pastorets nous*, i *La venjança de Jesús*, que es van alternant amb els anteriors.

D'entre les obres de què hem pogut trobar constància de representació hi ha:

Camí del vici, *El 33333*, *Els mesells*, *Lluita de cors*, *Víctimes de l'ambició*, *L'aligot del castell*, *Els bagaboms*, *Fraticida*, i, *L'hereu Pruna*.

Un dels aspectes positius, és l'intercanvi de representacions que s'efectua diferents vegades amb el Centre Catòlic de Tordera, i el Centre Catòlic de Blanes, intercanvi que sembla que fou sempre molt profitós.

No es deixen pas de banda en aquesta dècada el costum arrelat anys enrera de les sortides populars i les més populars són les anades a Montserrat i la de Barcelona en ocasió de l'Exposició Internacional de l'any 1929. Com es pot veure, el radi d'acció d'aquest turisme es va eixamplant.

ELS ANYS TRENTA. UNA DÈCADA DIFÍCIL

Mn. Camil Geís deixa el seu càrrec de beneficiari a la Parròquia, i de retruc la seva tasca de director del Rossinyol de Sales. De bon començament ja es nota la seva falta i les activitats culturals comencen a minvar agreujades per les successives incorporacions al Servei Militar i matrimonis dels elements més actius de la Secció, a més dels factors d'inestabilitat social, que no queden pas totalment al marge.

Un dels dinamitzadors d'aquesta època fou Mn. Joaquim Ausellé, fill de la vila i mort tràgicament durant la guerra civil.

Les activitats, poques o moltes, es mantenen fins a la Cavalcada dels Reis del 1935, que organitza la Secció Dramàtica.

Una nota * referent a aquesta diada diu, sembla que amb fatal intuïció: «Esperem millors temps, que Déu ens il·lumini i ho beneeixi».

ELS ANYS QUARANTA. TORNEM A COMENÇAR

Poc després de l'acabament de la guerra es reprenen les activitats de la Secció Dramàtica. La primera obra que es representà fou el sàinet *El lloro del coronel*, i per Nadal i Cap d'Any *Els Pastorets nous*.

És, però, a la tardor de l'any 1940 quan un grup de joves de 15 a 20 anys agafa el relleu a la Secció Dramàtica que tants de fruits havia de donar més endavant.

Estrenen *La llum de l'Establia*, *El Naixement del Salvador*, i tornen a representar *Els Pastorets nous*.

El primer de març del 1942 un fet insòlit en la història de la Secció Dramàtica: fruit de les circumstàncies polítiques s'estrena l'obra *Por España y el Pilar*. Fet, però, que no tingué gaire repercussió.

El 1944 es reorganitza la Secció Dramàtica i es forma una nova junta composta per:

Ramon Codina
Miquel Vila
Francesc Vila

Feliu Oliveres
Joaquim Sidera
Joan Collell

Torna la Vetllada de la Puríssima, ara sota el guiatge de Mn. Ramon Marquès, el qual posa tot el seu saber per revitalitzar les activitats.

Es tornen a posar en escena obres com *Sogres a la Graella*, *Ditxós Barrets*, *Per una contracta*, *Lluita de Cors*, *Misteri del bosc*, *La misèria del diner*, *Mala Aranya*, etc. D'una banda, els originals formaven part de la biblioteca i de l'altra tampoc les edicions en català de noves obres no haurien estat permeses, i malgrat ésser obres tan velles gaudien de bon record per part de molta gent.

El fet és que amb empentes i rodolons la cosa marxa i a finals de la dècada, ja amb Mn. Ramon com a rector de la Parròquia, el Rossinyol torna a refilar de debò.

* Arxiu del Centre.

Es reprenen les excursions a diferents santuaris, ara ja amb autocar, així com les representacions fora del poble.

La tasca cultural continua, sota la presidència d'en Ramon Codina Puig. Cal esmentar, també, la valuosa col·laboració de la comunitat de les Germanes Carmelites de la vila amb les seves aportacions amb el vestuari del Teatre i dels Reis.

ELS ANYS CINQUANTA. UNA DÈCADA CABDAL

Es fa difícil valorar en la seva justa mesura els esdeveniments d'aquests anys; l'empenta, però, d'aquesta generació ha estat fonamental per als anys posteriors.

Un home clau, Mn. Ramon Marquès. *Un fet important* fou a l'any 1950 la reorganització del Cor Rossinyol de Sales, la Secció Dramàtica i les activitats que duïen a terme l'un i l'altra ajuntats sota el nom de «Centre Parroquial», el qual tindria la missió de coordinar, promoure i organitzar les activitats que es fessin al redós de la Parròquia. Compost de diferents branques o seccions coordinades a través d'una junta de la qual formarien part els capdavanters de cada entitat i oberta a qualsevol nova secció només incloent el nou responsable a la Junta. I, *un projecte*, la construcció d'un edifici on es pogués representar dignament el teatre, tenint en compte que l'actual ja no reunia les condicions mínimes ni per a l'actor ni per a l'espectador.

Ara, quan trenta anys després de posar la primera pedra hom veu l'obra enllestida, probablement no s'imagina l'esforç gegantí que varen fer aquella gent amb cinc anys, sense subvencions oficials, com ara, i amb poques possibilitats d'obtenir diners. Moltíssima gent del poble, i no solament la més vinculada a la Parròquia, hi va col·laborar desinteressadament. El projecte era engrescador, i calia, a més de poder fer bé el teatre, un local per al jovent, i això ho entenia molta gent.

El gener del 1951 sortia el primer número de *l'Hogar* com a portaveu de les activitats del Centre Parroquial. Una revista modesta a mida de les possibilitats del poble i que durant vuit anys va editar prop d'un centenar de números. Un cas únic a la història de la vila, i un fet molt singular, una bona part d'articles escrits en català, i que mai no podrem agrair prou, donada la situació política del moment, els qui vàrem patir la llarga repressió a la nostra Pàtria. A través dels 93 números es pot seguir còmodament la marxa del Centre en aquells anys a més de ser un testimoni de les activitats del poble en aquells temps.

El Nadal del 1955 s'estrenava amb una representació dels *Pastorets* el nou teatre que aniria alternant cinema i teatre i començant una nova etapa que prometia ser esperançadora per a les activitats del Centre. Les religioses Carmelites continuen col·laborant activament amb les activitats teatrals així com les Cavalcades de Reis, que gaudeixen de merescuda fama i s'ha representat diferents vegades en pobles veïns.

Els darrers anys de la dècada, el teatre coneix un bon moment, amb la interpretació d'obres com: *Gent d'ara*, *Cinc fills*, *Les ales de la nit*, *D'aquesta aigua no en beuré*, *Plaça Alter número 2*, i una obra que ací esdevingué un clàssic d'interpretació al començament dels anys cinquanta, *L'hereu de la*

Baronia. A més, nombrosos grups teatrals de les comarques gironines freqüenten habitualment el nostre teatre donada la bona disposició del públic cellerenc envers aquest art.

LA DAVALLADA DELS SEIXANTA

Els canvis socials d'aquests anys ho capgiren tot. La pressa i l'eficàcia immediata són els denominadors comuns de tota activitat. La motorització s'imposa ràpidament. La facilitat de comunicació permet als joves desplaçar-se a altres indrets tot cercant noves formes de diversió. El jovent ja no és el públic habitual a les representacions del Centre, que es nodreixen d'infants i de persones grans. La idea per la qual amb tant d'esforç s'havia bastit el Centre sembla haver fracassat. El cinema comercial amb la vinguda de grans contingents de persones foranes arran de la construcció de la presa de Susqueda, permet fer rendible la seva explotació.

L'activitat teatral decau notablement; malgrat tot, s'emprèn una obra ambiciosa llargament anhelada per la Secció Dramàtica, les representacions de *La Passió*, que es duen a terme amb notable encert durant vuit anys. Una tasca més que meritòria, donada la quantitat de gent que hi col·labora.

A finals de la dècada el cinema comença a ser deficitari en finalitzar les obres hidràuliques. La desorganització administrativa interna és molt acusada, calen canvis importants per a tirar endavant l'obra.

El 23 d'abril de 1968 pren possessió del càrrec la nova Junta del Centre encapçalada per en Joan Novich i Palahí.

El 21 d'octubre del mateix any mor Mn. Ramon Marquès, rector de la Parròquia i Consiliari del Centre i el substitueix Mn. Emili Bohigas i Vidal.

Ambdós tenen la missió de redreçar la bona marxa de l'entitat i amb renovellada empena malden tot seguit per aconseguir-ho.

L'EMPENTA DELS SETANTA

La reorganització donà ben aviat els seus fruits. Després d'una primera etapa de clarificació administrativa i de recerca de nous elements, un conjunt de novelles activitats van prenent cos. S'interrompen totalment les projeccions de cinema, però s'organitzen els diumenges a la tarda uns concursos per a la mainada aprofitant la popularitat de què gaudeixen uns altres de semblants a la televisió: *Tres, sis, nou, Terres d'Espanya*, etc.

Un grup de joves reorganitza la Secció Dramàtica amb el nou nom de Grup de Teatre Cellerenc, i assoleixen una de les etapes més fecundes d'aquesta activitat al Centre amb obres com: *El preu d'una veritat*, *L'estudiant Ros*, *Terra Baixa*, que entre altres llocs es representà al Teatre Municipal de Girona, *D'aquesta aigua no en beuré*, etc.

La Rectoria cedeix un dels terrenys al costat del Centre i s'hi construeix una pista polisportiva, la qual cosa permet diversificar en gran manera les activitats del Centre.

Una nova secció inaugura la Branca de Tradicions i Costums i organitza actes com: El Foc de Sant Joan, La Matança del Porc, La Castanyada Popular,

etcètera, que apleguen una gran quantitat de gent del poble i forana, i encara avui es continuen celebrant i han arribat a reunir, com en el cas de la Matança, més de dues mil persones.

Es fan cursets per aprendre a ballar sardanes, i es crea El Foment de la Sardana que organitza audicions i un Petit Aplec.

També caminades populars i sortides en bicicleta, i torna el vell costum d'organitzar sortides amb autocar.

Campionats de tennis, patinatge, bàsquet i jocs infantils tenen lloc a la pista polisportiva.

S'organitzen conferències culturals i cursets de català, així com cursos de dibuix i pintura.

Companyies barcelonines de teatre, entre elles el famós Joan Capri, actuen al Centre.

Arriben els Festivals d'Espanya durant dues temporades amb les obres: *Les alegres casades de Windsor*, i *El criat de dos amos*.

Durant deu anys té lloc la Festa de la Flor amb concurs-exposició de flors i objectes de decoració al col·legi de les Germanes Carmelites.

Tornen les projeccions de cinema comercial i també arriben el Cine-club i Cine-fòrum.

Sota la batuta de Ramon Bosch i Codina reprèn les activitats el 23 d'abril del 1978 el Cor Rossinyol de Sales. Presidit per en Pere Codina, i un altre grup de joves, dóna una altra embranzida al teatre i restitueix el vell nom de Secció Dramàtica del Centre Parroquial a aquesta activitat.

Una reforma important al bar i una millora a les instal·lacions de la sala permeten gaudir més plenament dels serveis del Centre. A fi de fer front a les nombroses despeses s'organitza l'entitat mitjançant socis col·laboradors i arriben a més de dos-cents els incrits.

Han estat uns anys molt fecunds, l'empenta dels quals continua en els primers anys dels vuitanta, ara amb un canvi en la persona del Consiliari motivat pel canvi en la titularitat de la Parròquia. Tant de bo que aquest afany es perllongui per molts anys.

BIBLIOGRAFIA I FONTS

Arxiu Centre Parroquial.

Arxiu Parroquial.

Demografia de la província de Girona. Instituto Nacional de Estadística, 1970.

MARQUÈS CASANOVAS, Jaume: *Amer*. Instituto de Estudios Gerundenses, 1971.

TURA, P.: *Notas Históricas de la Celleria*. CMF, 1959.

VINYES TRIADOR, Ramon: *Anglès. Notes històriques*. Ed. Montblanch, 1970.